

Instytut Józefa Piłsudskiego w Ameryce

Instytut Piłsudskiego w Nowym Jorku

Historia i Misja

Instytut Józefa Piłsudskiego w Ameryce powstał 4 lipca 1943 roku w Nowym Jorku z inicjatywy wybitnych Amerykanów polskiego pochodzenia i emigrantów wojennych z Polski. Wśród założycieli byli działacze polonijni: **Franciszek Januszewski**, **Maksymilian Węgrzynek** i **Lucjan Kupferwasser** oraz polscy uchodźcy wojenni, którzy w II Rzeczypospolitej zajmowali ważne stanowiska państwowe i byli najbliższymi współpracownikami Józefa Piłsudskiego. W tej ostatniej grupie byli trzej ministrowie II Rzeczypospolitej: **Wacław Jędrzejewicz** – były minister wyznań religijnych i oświecenia publicznego, **Ignacy Matuszewski** – były poseł na Węgrzech i minister skarbu oraz **Henryk Floyar-Rajchman** – były minister przemysłu i handlu.

Instytut dzisiaj

Obecnie Instytut jest nowoczesną instytucją archiwalno-naukową, pełniącą funkcję centrum kultury polskiej w Nowym Jorku. Ze zbiorów Instytutu rocznie korzystają na miejscu badacze z USA, Europy i Azji. Wiele osób zainteresowanych historią zamawia kwerendy archiwalne drogą elektroniczną.

Rocznie Instytut organizuje w swojej siedzibie około 30 wydarzeń otwartych dla publiczności, w których uczestniczy około 2000 osób. Są to głównie pokazy filmów dokumentalnych, spotkania z

autorami ciekawych książek o tematyce historycznej, warsztaty edukacyjne i lekcje historii dla dzieci i młodzieży polonijnej oraz obchody polskich rocznic narodowych.

Misja Instytutu:

- gromadzenie, przechowywanie i udostępnianie zbiorów
- prowadzenie i inicjowanie badań najnowszej historii Polski i Europy Środkowo-Wschodniej
- popularyzacja historii i kultury polskiej w Stanach Zjednoczonych poprzez programy edukacyjne dla dzieci, młodzieży i dorosłych, pokazy filmów dokumentalnych, konferencje i wystawy oraz przyznawanie nagród.

Zbiory

Instytut posiada jeden z największych na terenie Ameryki zbiorów archiwalnych dotyczących Polski, bibliotekę, ogromny zbiór prasy, a także obrazy i rzeźby polskich mistrzów, medale, odznaczenia, mapy, fotografie, zbiory numizmatyczne, filatelistyczne, mundury i inne eksponaty. Są one skatalogowane i odpowiednio zabezpieczone. Wszystkie obiekty są darowiznami od osób, dla których Instytut stanowił gwarancję właściwej opieki nad cennymi pamiątkami.

Galeria

Zbiory polskiej sztuki w Instytucie Józefa Piłsudskiego w Ameryce pochodzą głównie z darów **Aleksandra Mełenia-Korczyńskiego**, znanego kolekcjonera polskiego malarstwa, **Janiny Czernańskiej**, wdowy po artyście **Zdzisławie Czernańskim**, **Haliny Leppert-Pawłowicz**, **Aliny Starczewskiej**, **Janusza Ilińskiego**, **Irene Prime** oraz innych ofiarodawców. W galerii Instytutu można obejrzeć ponad 160 obrazów olejnych, akwarel, rysunków i rycin. Są to prace wybitnych polskich artystów, między innymi Jana Matejki, Juliusza Kossaka, Józefa Brandta, Wojciecha Gersona, Leona Wyczółkowskiego, Aleksandra Gierymskiego, Juliana Fałata, Jacka Malczewskiego i Tadeusza Styki.

Pomnik Marszałka Piłsudskiego w oddziale PSFUK (Polish and Slavic Federal Credit Union) na 140 Greenpoint Ave. w Nowym Jorku.

Kolekcje archiwalne

Kolekcje archiwalne Instytutu liczą ponad milion siedemset tysięcy stron dokumentów, co stanowi około 200 metrów bieżących. Bardzo wartościową część zasobu stanowią archiwalia uratowane z płonącej Warszawy we wrześniu 1939 r. nazywane Archiwum Belwederskim, są podstawowym źródłem do badań nad kształtowaniem się granic Polski w okresie 1918-1922 i wojny polsko - bolszewickiej. Stanowią one około 20% całego archiwum. Najobszerniejszą częścią zbiorów o dużej wartości historycznej są materiały wytworzone i pozyskane na terenie

Stanów Zjednoczonych. Dokumentują one działalność Polonii na przestrzeni ostatnich kilkudziesięciu lat, zawierają spuściznę wybitnych polskich polityków, wojskowych i dyplomatów, którzy po II wojnie światowej pozostali na emigracji.

Biblioteka

Księgozbiór jest uzupełnieniem zasobów archiwalnych. Liczy ponad dwadzieścia trzy tysiące publikacji i stale się powiększa. Książki zapisane są we wspólnym katalogu Instytutu Józefa Piłsudskiego w Ameryce, Polskiego Instytutu Naukowego w Ameryce i Fundacji Kulturalnej w Clark, który jest udostępniony na stronie internetowej www.pilsudski.org

Film o Instytucie Piłsudskiego

Odnaczenia i znaki okolicznościowe

Kolekcja prezentowana jest w gablotach i obejmuje w większości odznaczenia polskie z okresu międzywojennego. Są to medale za zasługi i odznaczenia nadawane na Zachodzie oraz odznaki pułkowe. Do najcenniejszych należą: Krzyż Wielki na Wstędze i Gwiazda Orderowa Orderu Odrodzenia Polski (Polonia Restituta). Z odznak pułkowych należy wymienić odznaki legionowe: odznakę Oficerską Związków Strzeleckich tzw. „Parasol” i odznakę I Brygady Legionów Polskich „Za wierną

służbę”, Krzyż Legionowy i odznaki Polskiej Organizacji Wojskowej. Wśród odznaczeń zagranicznych znajdują się te nadane generałowi Bolesławowi Wieniawie – Długoszowskiemu: włoski Krzyż Wielki z Gwiazdą Orderu św. Maurycego i Łazarza, francuska Legia Honorowa oraz Rumuński Order Gwiazdy.

Pamiętki historyczne

W zbiorach Instytutu znajdują się ciekawe eksponaty historyczne, część z nich związana jest z wielkimi Polakami lub ważnymi wydarzeniami. W gablotach wyeksponowano, między innymi:

- odlew maski pośmiertnej oraz dłoni Józefa Piłsudskiego,
- pamiętki po kapitanie Williamie Gawrońskim,
- grypsy pisane do rodziny w lipcu i sierpniu 1943 roku z więzienia na Pawiaku przez Irenę Miłaszewską-Zarembę,
- pamiętkowe łopatki wydawane podczas budowy kopca J. Piłsudskiego na Sowińcu w Krakowie w 1936 roku,
- złoty zegarek podarowany w 1938 roku przez prezydenta Ignacego Mościckiego lekarzowi Leopoldowi Jokłowi,
- ryngraf z podobizną Matki Boskiej z dzieciątkiem z początku XX wieku,
- pamiętki związane z płk. Franciszkiem Herzogiem.

Instytut Piłsudskiego w Ameryce jest organizacją nieochodową,

typu *non-profit educational institution* 501(c), donacje zwolnione są od podatku.

Każdy może zostać członkiem Instytutu i włączyć się w opiekę nad polskim dziedzictwem kulturalnym w Stanach Zjednoczonych. Zapraszamy do wspierania Instytutu poprzez członkostwo, wolontariat, uczestniczenie w programach otwartych dla publiczności, korzystanie z portalu Instytutu: www.pilsudski.org

Instytut Piłsudskiego w Ameryce

138 Greenpoint Ave.

Brooklyn, NY 11222

tel: 212 505-9077

e-mail: office@pilsudski.org

www.pilsudski.org

Galeria

Józef Piłsudski w zbiorach

Instytutu Piłsudskiego w Nowym Jorku

Portret Marszałka Józefa Piłsudskiego

Imieniny Marszałka 19 marca 1915 roku. Józef Piłsudski otoczony jest żołnierzami z Legionu.

Józef Piłsudski i gen. Józef Haller, kwiecień 1919 roku. Gen. Józef Haller był dowódcą Armii Błękitnej złożonej z polskich ochotników w Ameryce Północnej.

(Od prawej) Józef Piłsudski, gen. Paul Henrys, szef wojskowej misji francuskiej w Polsce oraz gen. Leonard Skierski, okres bitwy warszawskiej, sierpień 1920.

Józef Piłsudski wizytuje wojsko polskie przed wymarszem na front wschodni, 1920 r.

Sowieckie wozy pancerne zdobyte przez wojsko polskie w wojnie polsko-bolszewickiej 1920 r.

Marszałek z córkami Wandą i Jadwigą.

Marszałek z córkami Wandą i Jadwigą oraz żoną Aleksandrą
Szczerbińską.

Marszałek w otoczeniu dzieci podczas imprezy charytatywnej organizowanej przez jego żonę Aleksandre.

Józef Piłsudski na wypoczynku w Druskiennikach.

Józef Piłsudski w otoczeniu najbliższej rodziny.

Józef Piłsudski z gabinetem Kazimierza Bartla 1926 r.

Józef Piłsudski z delegacją węgierską w Belwederze, 1933 r.

Józef Piłsudski z prezydentem Mościckim i korpusem dyplomatycznym.

Józef Piłsudski z królem Rumunii.

Pogrzeb Józefa Piłsudskiego, Warszawa Pole Mokotowskie, 17
maja 1935 r.

Pogrzeb Józefa Piłsudskiego, kondukt żałobny w Krakowie w okolicy Barbakanu, 18 maja 1935 r.